

Aantal leden:

1.200

Soort leden:

particulieren, stichtingen,
gemeenten en andere
overheden, natuur-
beschermingsorganisaties

Oppervlakte bos en natuur:

441.000 ha

Per 1 januari 2010 is de Provinciale Subsidierегeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) van start gegaan. Welke kansen biedt dit nieuwe stelsel en welke

rol vervullen Unie en Bosgroepen hierin? Kijk verderop in deze nieuwsbrief.

De Bosgroep

Bronvermelding: Afb. 1: Regionaal Archief Leiden, Afb. 2,3,4: Historische Verenigingen "De Hofmarken", gemeente Hof van Twente.

Belvederesubsidie voor project BOS 4D: boslandschap/bosgeschiedenis

De naam Bosgroepen zegt het al: de oorsprong van onze organisatie ligt in het bosbeheer. En hoewel het takenpakket de afgelopen decennia flink is uitgebreid, ligt hier nog steeds een belangrijke kern van deskundigheid en passie. Die zullen de komende twee jaar worden ingezet in het met een Belvederesubsidie gehonoreerde project **BOS 4D: boslandschap/bosgeschiedenis**. Doel van dit project is om het Nederlandse bos landschappelijk en cultuurhistorisch nader te onderzoeken en deze aspecten inzetbaar te maken binnen het bosbeheer.

We noemen ons bos multifunctioneel, want we gebruiken het op allerlei manieren. Het begrip multifunctioneel bos kreeg vanaf de jaren tachtig handen en voeten door de introductie van het geïntegreerd bosbeheer. Daarbij ligt de nadruk vooral op het combineren van natuur en houtproductie, mede gebruik makend van natuurlijke processen. In het beheer wordt gestreefd naar bos met hoge natuurwaarde. Tegelijkertijd moet de houtoogst op acceptabel niveau blijven. Deze aanpak leidt tot bossen met meer variatie en structuur. Wanneer het bosbeeld gevarieerder wordt, is het vanzelf ook landschappelijk fraaier en heeft het dus een hogere belevingswaarde voor de recreant. Maar er zijn meer invalshoeken die kunnen bijdragen aan een gevarieerd bosareaal. Het Nederlandse bos is mensen-

werk, net als de rest van ons cultuurlandschap. Ook is het bos relatief jong; in het beste geval twee eeuwen oud. Toch is dat bos allerm minst homogeen. Het bevindt zich in heel diverse landschappen (op zandruggen, langs rivieren, in nieuwe polders) en ontstond vanuit verschillende motieven: productiebossen ter ontginning van woeste grond, boscomplexen voor nut en genoeg bij buitenplaatsen en landgoederen met geleidelijke overgangen van park- naar productiebos, stedelijke bosparken en regionale recreatiebossen. Tot dusver is de aandacht voor de cultuurhistorie van het bos vooral gericht op de beschrijving en het behoud van bijzondere historische boselementen, zoals rabatten, wallen en hakhoutvormen. Een ruimer historisch overzicht van het totaalplaatje (de ensemblewaarde) van specifieke bossen uit verschillende perioden, aangelegd volgens toenmalige bosbouwprincipes voor destijds benodigde producten en functies, ontbreekt nog. Zo wordt het hoog tijd om de karakteristieke monocultures van exoten te inventariseren die representatief zijn voor de experimentele bosbouw in de negentiende eeuw, voordat we erachter komen dat de ...*lees verder op pagina 4*

P2 | [Kwaliteitsimpuls voor natuur](#) | P3 | [Rol van de Bosgroep](#) | P4 | [Goedkoop](#) | [Gedragcode Zorgvuldig Bosbeheer verlengd](#) |

Kwaliteitsimpuls voor natuur

Na 10 jaar inrichting en functieverandering in de (Provinciale) Subsidieregeling Natuurbeheer is per 1 januari 2010 de Provinciale Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) van start gegaan. Het gaat niet langer om het aanleggen van nauwkeurig beschreven pakketten, maar om het realiseren van natuurkwaliteit. En het zijn de natuurbeheerders die dat kunnen realiseren, vanuit hun kennis en kunde. Vanuit uw perspectief bezien, gaan we in op de kansen die het nieuwe stelsel biedt.

Drie impulsen voor kwaliteitsverbetering

Met de SKNL wordt ingezet op een drietal mogelijkheden voor verbetering van de natuurkwaliteit. Dit zijn:

1. Het ontwikkelen van een beheertype op voormalige landbouwgrond. Bijvoorbeeld de realisatie van droog schraalland op een voormalige weide.
2. Het omzetten van een bestaand beheertype naar een ander beheertype. Bijvoorbeeld van 'droog bos met productiefunctie' naar 'droog hakhout'.
3. Het verbeteren van de kwaliteit van het huidige beheertype, voor zover dit niet via regulier beheer bereikt kan worden. Bijvoorbeeld het nemen van maatregelen om een slecht ontwikkeld schraalgrasland te ontwikkelen tot een goed ontwikkeld schraalgrasland.

Vooralsnog hebben de provincies alleen budgetten vrijgemaakt voor de ontwikkeling van landbouwgrond naar natuur. In 2010 wordt op basis van de actualisatie van de Ecologische Hoofdstructuur bekeken of voor de andere mogelijkheden budget wordt vrijgemaakt.

Gemeenten kunnen geen SKNL subsidie aanvragen.

Eén natuurtaal, één toetsingskader

SKNL maakt gebruik van de Index Natuur en Landschap. De Index beschrijft natuurbeheertypen en landschapsbeheertypen. Het toetsingskader om te bepalen waar welke natuur kan worden ontwikkeld, is de ambitiekaart van het provinciale Natuurbeheerplan. De genoemde ambities zijn 'dwingend'; alleen het door de provincie voor uw terrein vastgestelde beheertype kan worden aangevraagd. Het is daarom van belang te controleren of dit ecologisch haal-

baar is en wat betreft beheersinspanning op te brengen is. Wanneer u een ander beheertype wilt ontwikkelen of voor uw terrein geen ambities op de kaart zijn aangegeven, is eerst een wijziging van het Natuurbeheerplan noodzakelijk. Het Natuurbeheerplan wordt slechts eenmaal per jaar gewijzigd. Voor SKNL-projecten is dus vaak een lange adem nodig. De provincie kan in het Natuurbeheerplan landschapsgebieden aanwijzen. Als de provincie van deze mogelijkheid gebruik maakt, kunnen Landschapsbeheertypen, die landschapselementen beschrijven, alleen binnen die gebieden worden aangevraagd.

In afwijking van de oude regeling kan wel het hele jaar door subsidie worden aangevraagd. Bij losse subsidieaanvragen is sprake van 'wie het eerst komt, het eerst maakt'.

Functieverandering

De SKNL kent, naast een investeringssubsidie voor aanleg en verbetering van natuur, een subsidie functieverandering voor de waardedaling bij bestemmingswijziging van agrarische grond naar natuurgrond. Deze subsidie bedraagt 85% van de vrije agrarische verkeerswaarde op basis van een taxatie. Ook indien met SKNL subsidie landschapselementen worden aangelegd op landbouwgrond, kan subsidie functieverandering worden verkregen.

Datum	Onderwerp	Plaats	Informatie en aanmelding
31 maart	<i>Probos lezing: Keepers of time?</i>	Wageningen	www.probos.nl
...tot eind maart	<i>Expositie 'Bomen goed bekeken'</i>	Hardenberg	www.bomenstichting.nl
1 april	<i>Symposium Oude bossen: cultuur-historie en bosbeheer op de Veluwe</i>	Hoog Soeren	www.probos.nl
23 april	<i>Winterbegrazing</i>	Uddel	www.freenature.nl
18 mei	<i>Cursus Bosbeheer en biodiversiteit</i>	Eerbeek	www.probos.nl

Rol van de Bosgroep

Programmasubsidie in plaats van projectsubsidie

De nieuwe regeling biedt gecertificeerde organisaties de mogelijkheid programmasubsidie aan te vragen in plaats van projectsubsidie. Bij programmasubsidie wordt voor een cluster projecten gezamenlijk subsidie aangevraagd. Subsidie wordt gegeven over het geheel van de projecten. Dit heeft tot gevolg dat het budget flexibeler kan worden ingezet over de projecten.

Voorafgaand aan de indiening vindt daarom overleg plaats met de provincie over de inhoud, kwaliteit en volledigheid van de aanvraag. Dit kan de beoordelingstermijn gunstig beïnvloeden.

Met verschillende provincies zijn inmiddels afspraken gemaakt om te komen tot een dergelijke aanpak.

Maximale inzet van kennis door landelijke kwaliteitsborging

De ecologische kwaliteit van de projecten wordt door de Bosgroepen landelijk opgepakt. De projecten worden inhoudelijk getoetst of, in voorkomende gevallen, voorbereid door een landelijk projectteam van ecologen van de Unie en de Bosgroepen. Deze werkwijze heeft in de EGM- subsidie tot een zeer hoge kwaliteit geleid. In de SKNL willen we u diezelfde kwaliteit bieden.

Van wens tot uitvoering

Een investeringsplan vormt de basis voor een subsidieaanvraag SKNL. Het investeringsplan is het resultaat van een proces. In dit proces kijkt de Bosgroep samen met u

wat uw wensen zijn ten aanzien van het toekomstig beheer en de daarbij behorende inrichting, welke vergunningen en procedures aan de orde zijn, wat de Ausgangssituatie in het terrein is, of de door de provincie benoemde ambitie vanuit ecologisch oogpunt bekeken haalbaar is en of er nog ontwikkelingen in de omgeving van uw terrein spelen die uw plannen mogelijkwerwijs kunnen versterken of verstoren. In het laatste geval zal de Bosgroep met betrokken partijen overleggen over de oplossingsrichtingen.

In het investeringsplan worden vervolgens alle uit te voeren maatregelen beschreven en begroot. Er zijn geen maximumbedragen meer van toepassing en de termijn waarbinnen de ambitie dient te worden gerealiseerd, wordt beoordeeld op basis van redelijkheid. Op een topografische kaart worden vervolgens alle maatregelen weergegeven.

Na indiening en goedkeuring door de provincie kan gestart worden met de uitvoering. Voor het aanvragen van subsidie binnen het programma zal de begeleiding van de uitvoering door de Bosgroep worden verzorgd. Voor uitvoering van individuele subsidieaanvragen draagt de eigenaar zelf zorg. Voor meer informatie kijk op www.bosgroepen.nl

Colofon

De **nieuwsbrief** is een gezamenlijke uitgave van de Bosgroepen in Nederland die samenwerken in de Unie van Bosgroepen. De nieuwsbrief verschijnt **4 x** per jaar. De redactie is samengesteld uit medewerkers van de verschillende Bosgroepen en de Unie. Reacties kunt u mailen naar: redactie@bosgroepen.nl. Uit de nieuwsbrief mogen tekstdelen worden overgenomen, mits bronvermelding plaatsvindt.

Bosgroep Noord-Oost Nederland *Peter Stouten* Balkeweg 48a 7738 PB Witharen t (0523) 65 45 90

Bosgroep Midden Nederland *Rino Jans* Horapark 7 Postbus 8135 6710 AC Ede t (0318) 67 26 26

Bosgroep Zuid Nederland *Johan Arts* Huisvenseweg 14 Heeze Postbus 106 5660 AC Geldrop t (040) 206 63 60

Unie van Bosgroepen *Marcella Oerlemans* Horapark 7 Postbus 8187 6710 AD Ede t (0318) 67 26 28

Goedkoop

Duurzaam, je struikelt over dat woord. Positief overigens dat er zoveel aandacht voor duurzaamheid is. Beetje laat, maar vooruit. Planet en People gaan nog niet altijd voor Profit. Toch is er sprake van een kentering. De overheid loopt hier en daar nog wat achter bij de bedrijven en mensen die echt durven kiezen. Niets vreemds overigens, zo werkt dat nou eenmaal. Jammer is wel dat de duurzaamste sector van ons land, natuur- en bosbeheer, nog steeds niet voor alle kosten wordt gecompenseerd. De beleden reden is geldgebrek, de echte reden is gebrek aan visie. De politieke kleur van het kabinet of de verantwoordelijken maakt daarbij overigens niet veel uit. Bos en natuur scoren niet, de voordelen ervan worden door de samenleving geïncasseerd en voor de rest moeten de eigenaren en beheerders het maar uitzoeken. Vooruit, er zijn wat positieve fiscale maatregelen en subsidie, maar dat is het dan ook. Eigenlijk veel te weinig natuurlijk. Natuurbeheerders willen alleen een vergoeding van de gemaakte kosten voor uren en materialen en voor allerlei randzaken die zeer gewenst of noodzakelijk zijn. En dat is een redelijk verzoek. Het redelijke antwoord is er nog niet helemaal. Laten we maar zeggen dat ook dat langzaam komt.

Wel duurzaam dan graag!

Arno Willems Directeur Unie van Bosgroepen

Gedragcode Zorgvuldig Bosbeheer verlengd

In 2009 heeft het Bosschap de Gedragcode Zorgvuldig Bosbeheer geëvalueerd en aangepast. Eind 2009 is de nieuwe versie ter goedkeuring aan de minister van LNV voorgelegd, overigens zonder ingrijpende wijzigingen. Omdat de geldigheid van de oude gedragcode afliep op 1 januari 2010 en de nieuwe nog niet is goedgekeurd, heeft de minister besloten om de oude gedragcode met maximaal één jaar te verlengen. De oude gedragcode vervalt op het moment dat de nieuwe definitief is goedgekeurd. Tot die tijd is het dus "business as usual".

...vervolg pagina 1

belangrijkste 'bos-
bowlaboratoria' uit die periode
inmiddels zijn verdwenen.
Om de kwaliteiten te ontrafelen die in
onze bossen besloten liggen op grond
van hun specifieke landschappelijke
ligging en/of hun cultuurhistorische
ontstaansgeschiedenis, is het nodig
over de opstands- en eigendoms-
grenzen heen te kijken en om dit
mede vanuit een historisch perspectief
te doen. Bosbeheer is tenslotte een
kwestie van lange adem; van terugblik-
ken en vooruitzien. Landschappelijk
en cultuurhistorisch inzicht kan bij-
dragen aan een vorm van bosbeheer,
waarbij het Nederlandse bos in al zijn
verschijningsvormen wordt geprofi-
leerd en doorontwikkeld. Met meer
nuance en diversiteit kan dan worden
ingespeeld op actueel beleid en de
huidige ruimtelijke vraagstukken, zoals
bijvoorbeeld de realisatie van de EHS.
Behoud door ontwikkeling heet dat in
inmiddels alweer klassieke Belvedere-
termen. **BOS 4D**: wordt vervolgd!

BOS 4D Informatie: *Mariëtte Kamphuis*
m.kamphuis@bosgroepen.nl

